

hitur ipse principalis contractus, & per consequens clausula constituti in eo apposita, & virtus & effectus ejus.

Sed his non obstantibus, ego teneo contrariam sententiam: imò quòd secundus, cui verè & realiter fuit medio tempore res vendita & tradita purè, præferatur; & eadem ratione præferatur si ei fuisset tradita possessio purè per actum fictum: & hoc tali potissimo fundamento; quia ad hoc ut factio translativa habeat locum, & per consequens ad hoc ut actus conditionalis retrahatur, requiritur habitus in utroque extremo, scilicet ad quòd, hoc est, in tempore quo actus fuit celebratus, & à quo, hoc est in tempore quo verificatur & purificatur conditio: ita probat textus singularis in l. Bonorum. ff. Rem ratam habere: text. in l. Necessaria. §. Quod si pendente, vers. Sane si pendente conditione. ff. de Periculo & commod. rei vendit. ubi, si conditio extiterit re jam perempta, non retrahitur, quia deficit extremum à quo: textus valde notabilis in l. Quoties. ff. de Novat. in princ. vers. Et ideo si fortè, & in fin. versic. Et ideo si fortè persona, per quem textum notat Bart. in fin. quòd licet conditio retrahatur ad tempus contractus; tamen hoc debet intelligi, si tempore existentis conditionis reperiretur extremum habile: secùs si reperiat in habile ex parte rei vel ex parte personæ: & dicit esse perpetuò menti tenendum: & ibi tenet etiam Imol. Paul. & communiter DD. facit etiam text. in leg. Eum qui ita, §. fin. ff. de Verbor. obligat. quam etiam doctrinam ponit magistraliter Bart. in dict. leg. Si is qui pro emptore. ff. de Usucap. 3. column. 3. opposit. num. 1. & ibi communiter repetentes. Sed illo tempore existentis conditionis venditor jam non possidebat rem, quod est principale requisitum in nostra materia clausulæ constituti, ut supra latè conclusum est; sed possidet secundus cui res fuit tradita: Ergo est impossibile, quòd, verificata conditione, retrahatur clausula constituti, virtus, vel effectus ejus; cum extremum à quo sit inhabile: & ista est viva & concludens ratio: Et secundùm hoc non obstant fundamenta contraria: quia debent intelligi, quando extrema sunt habilia. Non obstat etiam quòd tenet Oldrad. in dict. consil. Quia respondeo, quòd ipse loquitur in casu, quo medio tempore non fuit alteri vendita res, sed remansit res semper apud venditorem; unde extrema reperiuntur habilia: Istam meam conclusionem reperi postea quòd tenet Philipp. Decius in regul. contractus, de regul. juris in 6. num. 17. 6. limitation. licet sic non declaret. Advertendum tamen, quòd hoc noviter intelligerem, quando prima ven-

ditio & contractus fuit conditionalis, & similiter clausula constituti in eo posita: secùs tamen crederem, si venditio ipsa fuit conditionalis, tamen clausula constituti fuit pura & de præsentibus; quia tunc transferretur possessio, & per consequens dominium in primum emptorem, & ipse debet præferri: quia considero, quòd si fiat traditio ex contractu conditionalis, statim transfertur dominium: textus est singularis in leg. Sub conditione. in fin. ff. de Solut. quem ad hoc vocat in Glossa ordinaria, Bart. Angel. Imol. Paul. & communiter DD. text. in leg. Dotis fructus, vers. Quid ergo si ante matrimonium, cum leg. sequent. ff. de Jure dotium, ibi notant Bald. Salyc. & alii DD. tenet etiam & commendat Aretin. in leg. Quod absenti, §. 1. ff. de Acquirend. posses. 4. notab. Bald. in l. Contractus, Cod. de Fide instrument. num. 15. Socin. qui notabiliter loquitur in l. Si ante nuptias. ff. Solut. matrim. Neque obstat si subtiliter dicas, quòd traditio non potest causare dominium, nisi præcedat titulus habilis, ut in l. Numquam nuda. ff. de Acquir. rerum domin. Quia debet intelligi, quando nullus titulus vel causa intervenit de præsentibus, nec de futuro in spe: secùs tamen si interveniat causa vel titulus habilis saltem in spe, ut in nostro casu; quia tunc transfertur dominium, ut in dictis juribus: & ita tenet & respondet Bartol. in dict. leg. Sub conditione 2. col. num. 9. & ibi communiter DD. Nec ego distinguo, an talis traditio sit naturalis, vel ficta? quia utroque casu procedit prædicta conclusio; cum interveniat legitima & habilis causa, saltem in spe, argumento Glossæ novæ & ibi communis opinio in l. 2. Cod. de Dote cauta non num. ubi, ex donatione invalida, quæ habet spem confirmationis, transit possessio etiam per actum fictum, ut latè dixi in leg. 17. supra, bis l. Tauri. Item adde, quòd in dubio videtur quòd sit tradita possessio purè, & non conditionaliter, licet contractus fuerit conditionalis; nisi expressè fiat traditio sub conditione: ita probat text. notabilis in leg. Dotis fructus cum leg. sequent. ff. de Jure dotium, & ibi notant DD.

94 Præterea juxta prædicta quæro: Certum est quòd si emphyteuta vendit rem emphyteuticam sine consensu domini, & non tradidit, non cadit à jure suo, quia licet de jure prohibeatur vendere sub pœna commissi, ut in leg. fin. Cod. de Jure emphyt. in princ. ibi: Minimè licere emphyteutæ sine consensu domini meliorationes suas aliis vendere, & in cap. Potuit, de locato, tamen vendere, debet intelligi cum effectu consummato, ut inducat alienationem, quæ fieri dicitur secuta traditione, argumento text. in l. 1.

§.

§. Hæc autem verba. ff. Quod quisque juris; ibi Nam statuerit verbum rem perfectam significat, & consummatam injuriam; non ceptam, text. in leg. penultim. §. Docere. ff. Ne quis eum qui in jus vocat. est vi. exim. l. 3. §. Hæc verba la 2. ff. de Neg. gest. text. in l. 1. §. Hæc verba. ff. de Ne vis fiat ei, text. in leg. Nomen filiatum, vers. fin. ff. de Verb. sign. text. in cap. Relatum de Cleric. non resid. text. in cap. Hæc autem verba, de poenitentia, distinctione 1. Item etiam in dispositione legali sensus debet attendi potiùs, quàm verba; text. est in leg. 2. Cod. Commun. de legat. text. in leg. 1. Cod. de Dedititia libert. text. in leg. fin. Cod. Quæ res in pign. oblig. possunt: text. in leg. 3. §. Conditio. ff. de Adiment. legat. & ratio prædictorum jurium est, ne talis res alienetur vel transferatur in alium sine voluntate directi domini: Sed alienatum non dicitur, nisi jam secuta traditione, ut in leg. Alienatum. ff. de Verb. signific. cujus verba sunt: Alienatum non propriè dicitur quod adhuc in dominio venditoris manet, venditum tamen rectè dicitur, text. in leg. Alienationis verbum, eodem tit. text. in leg. Si socius. ff. Si cert. petat. text. in leg. Nemo la 2. ff. Pro socio. Ergo per solum titulum venditionis non incidit in pœnam. Secundò pro ista parte & conclusione facit: quia venditio non dicitur ultimè perfecta respectu translationis domini, nisi sequuta traditione, ut in l. Traditionibus, Cod. de Pactis, & in leg. Quoties. Cod. de Rei vindic. & in §. per traditionem, & in §. Venditæ Institut. de rerum divis. cum simil. Tertio pro ista sententia & conclusione facit textus valde notabilis juncta Glossa in leg. 1. §. Si rem depositam, ff. Deposit. ubi ille, qui vendit rem depositam, & tradit, tenetur tamquam dolosus depositarius, & incidit in pœnam; secùs si non tradit: & ibi notant & commendat Bart. Bald. Salycet. Fulgos. Paul. & communiter DD. Quarto facit: quia licet per alienationem feudi Vassallus privetur feudo; tamen debet intelligi, sequuta traditione: ita probat textus notabilis in cap. 1. §. Calidis, de prohib. feudi alienatione per Federic. & ibi notant Bald. Andr. de Isernia & communiter Feudistæ: text. in cap. 1. de Prohib. feud. alienat. per Lothar. & ibi expressè notat & commendat Andr. de Isernia 3. column. numer. 6. text. in cap. 1. §. Si ex eadem lege & §. Similiter, de lege Conradi, textus in cap. 1. de Vassallo qui contra constit. Lothar. de alien. feud. Vassall. illud recup. & ibi notat Andr. de Isern. Et in expressè istam sententiam & conclusionem tenet Specul. in tit. de Emphyteusi, §. unic. 95. quest. num. 118. Alber. in l. fin. Cod. de Jure emphyt. Anton. Gomez. ad Leg. Tauri.

phyt. fin. column. in finalib. vers. Salycet. ibi, fin. column. numer. 21. Anton. de Butr. in cap. Potuit de locat. 2. column. num. 10. & ibi Card. 4. column. 16. quest. Bald. in cap. 1. §. Aut si libelario, 2. col. num. 1. Quibus modis feud. amitt. idem Bald. in cap. 1. §. Denique, fin. column. in princ. quæ sit prima causa beneficii, & ibi Albarot. fin. column. numer. 32. Albert. in leg. Si filius familias. §. Cum fundum 1. column. prope finem. ff. de Verbor. obligat. & ibi alii DD. tenet etiam Jas. ubi dicit, hanc esse communem opinionem, in dict. leg. fin. Cod. de Jure emphyt. 39. column. numer. 132. 19. quest.

95 Quæro igitur, si tradidit fictè per clausulam constituti, vel alium actum fictum, an incidat in pœnam & cadat à jure suo? Et videtur quòd sic: quia non potest negari nisi quòd alienavit; & licet actus sit fictus, tamen ex eo transfertur dominium & vera possessio, per supra dicta: & in terminis istam sententiam & conclusionem tenet Paul. de Castr. in leg. 1. §. Si rem depositam. ff. Deposit. Anton. Butri. in consiliis suis, cons. 34. Jas. in dict. l. fin. Cod. de Jure emphyt. 40. column. num. 132. Jac. de Sanct. Georg. qui firmè commendat in practica, in tract. de Feudis, in part. & cum pacto, de non alienando, 2. col. num. 5. vers. Ex hoc infertur ad questionem quotidianam, & istam conclusionem videtur apertè tenere Bald. qui non allegatur, in leg. 2. Cod. de Fideicommissis 1. column. in fin. penultim. quest. ubi dicit, quòd ille dicitur alienare, qui corporaliter vel æquipollenter tradit. Ferdinand. de Loaz. in repetitione leg. Filius famil. §. Divi. ff. de Legatis. 1. 43. col. num. 55. vers. Unum tamen est notandum. Ego tamen teneo contrarium, imò quòd non incidat in pœnam commissi per contractum alienationis, etiamsi in eo interveniat clausula constituti, vel alius actus fictus; sed requiritur vera & actualis traditio ad hoc, ut incidat in pœnam, per textum notabilem in cap. 1. post princip. de prohib. feud. alien. per Lothar. ibi: Omnibus beneficiis suis, in lib. Feud. ubi apertè vult, quòd ad hoc ut quis per alienationem incidat in pœnam, debet à se naturaliter rem abdicare: text. in cap. 1. §. Calidis, ibi: Et in alium transferunt, de prohib. feud. alien. per Federic. & in expressè ponderando per prædicta jura istam conclusionem tenet Alvarot. in cap. 1. 2. column. numer. 3. versic. Quod juris si post alienationem feudi Vassallus illud recuperaverit. Et ex his infero notabiliter in materia Majoratus, quòd prohibitus alienare sub pœna, non incidit in pœnam, licet alienet, si non tradat: & in expresso reperio quòd ita tenet Paul. in l.

Nn

Pe-

Peto. §. Fratres de legat. 2. in princip. (1)

96 Præterea circa nostram materiam subtiliter & necessariò quæro, an incertitudo vitiet acquisitionem possessionis? Et certè iste articulus est valdè subtilis & difficilis, nec benè reperitur à Doctoribus declaratus: unde eum intendo notabiliter ultra omnes declarare: In quo articulo resolutivè facio sequentes conclusiones. Prima conclusio: Quòd res vel pars incerta ratione loci & ratione quotæ non potest possideri: text. est expressus in leg. 3. §. Incertum. ff. de Acquirend. possession. cujus verba sunt: *Incertain partem rei nemo potest possidere, veluti, si hac mente sis, aut quidquid Titius possidet quoque velis possidere: & exemplum proprium & clarum potest esse: si Titius vendidit tibi quidquid possidet vel habet in tali Villa, Opiddo, vel termino; & est incertum in quo loco, & in quibus fundis, & pro qua parte possideat; tunc impeditur acquisitio possessionis, quia est omnimoda incertitudo: & in istis terminis procedit & debet intelligi ille text. quem sic declarat Jas. meliùs quàm alius ibi, 2. column. propè medium, Vincent. ibi, in princ. & est de mente omnium: similis text. est in leg. Locus in fin. eodem. titul. text. in leg. Si fur. §. fin. de Usucap. Et ratio potest esse, licèt à Doctoribus non dicatur; quia tali casu videtur deficere animus & voluntas determinata possidendi, propter incertitudinem. Ex quo apertè deducitur, quòd si esset certitudo respectu loci & quotæ, tunc benè posset quæri: textus est in leg. Locus, vers. 1. eodem tit. cujus verba sunt: *Et certa pars pro indiviso quæ introducit vel ex emptione, vel donatione, vel qualibet alia causa, &c. & illud quotidie potest contingere in aliquo hærede vel socio, qui habet rem communem cum alio, & vult vendere vel alienare suam partem, quam habet pro indiviso; nam poterit transferre possessionem per actum verum, vel per actum fictum; & idem est, quando hæres pro parte quotativa vult apprehendere possessionem per actum verum, vel agere interdicto, vel remedio possessio; quia potest, argumento text. in l. Cum hæredes. ff. de Ac-**

quirend. posses. & in l. 1. §. Quorum bonorum, & in l. fin. Cod. de Edict. divi Adriani tollen.

Secunda conclusio: Quando res est certa respectu quotæ, sed incerta respectu loci: puta si quis vendat, donet, vel alienet tertiam, quartam, vel quintam partem pro indiviso ejus quod habet in tali Villa, Oppido, vel termino, vel in uno fundo non determinato ex pluribus, quos ostendit vel demonstravit, vitiat acquisitionem possessionis: ita etiam probant jura superiora, & ratio superiùs assignata.

Tertia conclusio: Res vel pars certa ratione loci, sed incerta ratione quotæ, benè potest possideri: ut puta si quis dicat *vendo, dono, vel alieno tibi quidquid habeo in hoc fundo certo, presenti, & demonstrato*: Nam ex eo quòd fundus est certus, tu acquiris possessionem partis, quam me habere appareat: Et in expressò ita tenet Bart. in dict. §. Incertam in princip. in solut. 1. opposit. & probat Glos. notabilis in leg. Emptor. ff. de Usucap. pro empt. quam citat Bart. in dict. §. Incertam, & tenet ibi Cuman. licèt ejus littera sit corrupta: Alexand. 2. column. post princip. Jas. 2. column. in medio, vers. Similiter contra, & transeunt communiter DD. Cujus ratio potest esse ultra DD. quia ultra actum corporeum ibi videtur intervenire animus & voluntas possidendi: quia acquirens videtur velle possidere totum, vul partem, & illud quod differt secundum plus & minus, non dicitur differre in substantia, ut in leg. fin. ff. de Fund. instruct. ibi Bartol. & DD. text. in leg. §. Si is cui. ff. Quemadmodum servit amitt. Sed ego teneo contrarium, imò quòd hoc casu vitietur acquisitio possessionis propter incertitudinem. Primò, per text. cum ratione in dict. §. Incertam. Secundò, per text. expressum in dict. leg. Si fur. §. fin. versic. fin. ff. de Usucap. ubi apertè loquitur in eo qui vult quære possessionem in fundo certo & determinato; tamen si est incertitudo respectu quotæ, vitiat acquisitionem possessionis: cujus verba sunt: *Incertain partem possidere nemo potest, ideoque si plures sint in fundo qui ignorent quotam, quisque partem possideat, neminem eorum mera subtilitate possidere Libero scri-*

(1) Confirmatur: quia possessio vel detentatio, per quam acquiritur dominium, & inducitur alienatio, primordialiter & originaliter descendit & causatur ab illa apprehensione vera actuali & naturali, ut in leg. 1. ff. de Acquirend. possession. licèt postea de jure civili positivo extendatur ad actus fictos, de quibus supra: Ergo ad hoc ut per alienationem quis incurrat in pœnam, meritò debet intelligi, facta traditione per actum verum; quia in delictis & materia pœnali semper fit restrictio, & non extensio: argumento text. in l. Interpretatione. ff. de Pœnis. Item etiam confirmatur, quia gravatus alteri post mortem restituere, semper intelligitur de naturali, non civili, ut dixi in leg. 40. supra eod. fin. quæst.

scribit. Tertio per textum formalem in dict. legem. Locus, versic. cujus verba sunt, *Incertain autem pars neque tradi, neque usucapi potest, veluti si ita tibi tradam, quidquid mei juris in eo fundo est, & istam meam sententiam & conclusionem tenet Aretin. qui in hoc articulo subtiliter & meliùs quàm alius loquitur in dict. leg. Locus 2. notabili. Alexand. 1. column. in final. versic. 3. &c. Vincent. in princip. & ibi Roman. licèt postea in fin. relinquat cogitandum. Neque obstat text in dict. leg. Locus in princip. quia intelligitur, quando quis vult possidere certam & determinatam particulam, vel locum alicujus fundi certi & determinati.*

Quarta conclusio: Quando res est incerta ratione loci, & ratione quotæ respectu acquirentis, sed bene est certe respectu tradentis; benè potest quæri possessio: ut si quis sciat quid & quantum possideat in tali Villa, Opiddo, vel termino, & vendit, donat, alienat, & tradit quidquid ibi habet; tunc, licèt accipiens ignoret locum & quotam rei vel rerum, acquirit possessionem: Cujus ratio est; quia isto casu datur certitudo etiam in acquirente per relationem ad alium, scilicet ad tradentem: argumento leg. Is certum. ff. Si certum petat. textus in leg. Assè toto ff. de Hæred. institut. textus in leg. Institutio talis. ff. de Condit. institut. textus in leg. Ait prætor. §. Si judex, de Re judic. textus in leg. Si ita scripsero, de Condit. & demonstrat. textus in leg. Si quis extraneus. §. final. ff. de Acquirend. hæreditat. & in expressò istam conclus. tenet Glossa ordinaria, licèt non ita bene fundet, in dict. leg. 3. §. Incertam. ff. de Acquirend. possession. in princip. in quantum requirit, quòd uterque, scilicet tradens & accipiens sit incertus: & ibi ante alios tenet claridus & expressidus Imol. in princip. Aretin. in princip. Alexand. in princip. num. 2. Jas. 3. column. in princip. versic. Secundum quòd vult ista Glossa. Vincent. 2. column. num. 4. & est communis opinio. Sed certè in hoc subtili passu ego teneo contrariam sententiam, imò quòd nullo modo possit quæri possessio; quia intentio textus & jurium supra dictorum est requirere certitudinem in ipso acquirente; unde, si ipse sit incertus ratione loci & quotæ, impeditur acquisitio, licèt tradens esset certus. Pro qua mea conclusione, primò considero textum in dict. leg. 3. §. Incertam, in quantum præsupponit, quòd Titius tradens possidebat: ergo ipse erat certus: & tamen dicit textus, quòd si accipiens sit incertus, non quærit possessionem: Ergo apertè probat, quòd certitudo formaliter requiritur ex parte acquirentis. Secundò pro hac sententia facit textus expressus in dict. leg. Locus, versic. fin. ubi apertè pro-

batur, quòd incertitudo ex parte acquirentis vitiat possessionem, licèt tradens fuerit certus. Tertio & finaliter considero vivam rationem: quia actus, animus, vel qualitas in quærenda possessione, semper requiritur in ipso acquirente, non verò in ipso tradente, ut probant apertè jura quæ supra suo loco adducta sunt; ergo certitudo quæ per ista jura requiritur, debet intervenire in ipso acquirente, non in alio; & in expressò istam meam sententiam contra communem tenet subtiliter Socin. in dict. §. Incertam. 2. column. vers. Ex quibus infertur. Nec obstat ratio superior, in qua se fundabant prædicti DD. dicentes, quòd acquirens efficitur certus per relationem ad alium: Quia illud ego intelligo, quando acquirens voluisset possidere mediante ipso tradente virtute constituti: argumento dict. leg. Quod meo, cum materia: vel per retentionem ususfructus, vel mediante procuratore, vel filio, &c. quia tunc non deberet attendi sua incertitudo: secùs verò est in nostro casu, quando vult quære possessionem per se; quia tunc incertitudo vitietur, quia in ejus persona deficiat animus & voluntas determinata possidendi. Ex quo inferas, quòd isto casu faciliùs quæritur possessio per actum fictum, & sic per clausulam constituti vel retentionis ususfructus, quàm per actum verum, attentata prædicta ratione: quæ ratio similiter cessat in aliis actibus fictis, & ideo per eos non posset quæri possessio, data incertitudine ex parte acquirentis.

97 Item etiam dubium est in nostra materia, an possessio possit quæri ex pluribus causis; in quo articulo resolutivè procedo per veras conclusiones. Prima conclusio; Possessio benè potest haberi ex pluribus causis & titulis: textus est formalis & expressus in leg. 3. §. Ex pluribus. ff. de Acquirend. possession. cujus verba sunt: *Ex pluribus causis possidere eandem rem possumus, & ibi notat Bartol. & communiter DD. Cujus ratio subtilis est, quia possessio non est jus rei plenum nec consummatum, sed omnes causæ & tituli & ipsa possessio tendunt ad effectum acquisitionis dominii; & interest nostra ex pluribus causis ipsam acquirere possessionem; & istam rationem ponit ibi Alberic. 3. column. in fin. Angel. de Perus. 1. column. in fin. Quod intellige, ut procedat & habeat locum, tam in naturali, quàm in civili, vel utraque possessione: ita Bartol. ibi: 2. column. 1. & 2. quæst. & ibi concludunt DD. Quam conclusionem singulariter extende ut procedat, modò plures causæ vel tituli concurrant à principio acquisitionis; ut si quis deberet mihi eandem rem ex pluribus causis & titulis etiam diversi generis & naturæ, ut in*

leg. *Non est novum. ff. de Action. empt. & in leg. Duo societatem. ff. Pro socio, & in leg. Si mandavero tibi, la 2. §. Interdum. ff. Mandat. & notatur per DD. in leg. Qui bis. ff. de Verborum obligation. modò tituli vel causæ concurrant ex post facto, scilicet post adeptam possessionem; ut si eam primò habui ex una causa vel titulo, & postea acquirò ex alia, verb. grat. si emi rem à Titio, & accepi possessionem, & cum non esset dominus, postea emi ab alio similiter non domino; vel quolibet alio titulo lucrativo vel oneroso habui rem à pluribus non dominis; nam certè possideo ex utroque titulo & causâ: Et idem est, si defunctus habuit rem à Titio titulo particulari, & ego postea successi ex testamento vel ab intestato huic defuncto: nam possideo ex illo primævo titulo particula, & similiter ex secundo titulo universali pro hærede: ita expressè probat textus in dict. §. *Ex pluribus*: Quòd tamen intellige, quando post acquisitam possessionem ex una causâ supervenit altera ante dominium quæsitum ex prima; quia tunc utraque causa & titulus valet, & ex utraque causa & titulo possum possidere: secus tamen esset, si ex primo titulo & causâ, & ex prima acquisitione possessionis esset mihi plenè quæsitum dominium; ut quia tradens esset dominus, & postea superveniat mihi titulus vel causa ab eodem vel ab alio tertio: tunc non possideo ex ista secunda causa vel titulo, quia censetur ipso jure nulla & inutilis: & idem est si habui rem à non domino, & mihi fuit facta traditio, & acquisivi dominium mediante usucapione vel præscriptione, & postea supervenit mihi titulus ab eodem vel ab alio; nam tunc etiam non possideo ex tali causa secunda vel titulo, quia reputatur inutilis: Idem etiam est, si ex prima causa vel titulo habui rem à non domino, & postea ex secunda causa vel titulo habui eandem rem à vero domino; nam jam desino habere possessionem ex prima causa, & tantum habeo ex secunda, tamquam plena & perfecta: quia his casibus videtur cessare ratio per quam potest haberi possessio ex pluribus causis. Et apertè ista omnia videtur probare textus in dict. §. *Ex pluribus*, in exemplis suis, si rectè inspicatur, & magis in expressò istam conclusionem & declarationem probat textus in leg. *Cum res. Cod. de Contrahen. empt.* ubi dicit textus quòd si habui rem & dominium ejus ex titulo donationis ab aliquo, & postea eandem rem emi ab hærede, quòd etiam respectu possessionis ille titulus secundus est nullus, & per eum nihil videor acquirere, cum rei propriæ non teneat emptio, ut in leg. *Res. ff. de Contrahen. emption. cum similib.* & in expressò ita*

declarat Bartol. in dict. §. *Ex pluribus. 1. column. & 1. oppos.* singulariter & melius quam alius, Paul. de Castr. 1. column. post principium, & 2. column. in med. Imol. 2. column. in med. Roman. 1. column. prope fin. versic. & ratio quare. Cuman. Alexand. 2. column. num. 4. idem 2. column. Alexand. notabil. penult. num. column. 20. Jas. 3. column. num. 9.

Et si quæras, quis effectus resultet ex eo quòd possideat quis ex pluribus causis, vel non? dico, quòd effectus est quo ad præscriptionem & usucapionem; quia si possidet ex pluribus causis vel titulis, & superveniat mala fides in una, sed non in alia, procedat præscriptio vel usucapio ex illa ex qua habet bonam fidem: ita determinat Joan. de Imol. in dict. §. *Ex pluribus*, in princip. Alexand. 5. column. numer. 12. Jas. 3. column. num. 11. Secundus effectus potest esse in remedio Publicianæ, quòd competeret ex utraque causa & titulo; unde sententia definitiva lata in uno iudicio non pareret exceptionem rei iudicatæ in alio. Tertius effectus est, quia pro tali possessione quæsita ex utraque causa & titulo competere remedia possessoria; unde, si lapsu temporis, vel alio quovis casu possessor sit exclusus à remedio possessorio ratione unius possessionis, non excluditur ab alio remedio ratione alterius possessionis. Nec obstat si subtiliter dicas, quòd ex inutili causa & contractu transit possessio, cum in ejus acquisitione requiratur causa, ut in l. 1. §. *Si vir uxori. ff. de Acquirend. possession.* & supra latè dictum est: Quia subtiliter respondeo, quòd ex inutili causa & contractu non acquirò possessionem, quando illam non habeam ex alia causa vel contractu utili & valido: secus tamen est, si illam semel habeam ex causa vel contractu valido & perfecto; quia tunc non possum eam iterum reacquirere ea alia inutili causa vel contractu; & istam subtilem & novam solutionem ponit Alexand. in dict. §. *Ex pluribus*, penultim. column. num. 2.

98 Dominium verò nullo modo potest quæri ex pluribus causis: text. est in dict. §. *Ex pluribus*, in fin. ibi: *Nec enim sicut dominium non potest nisi ex una causa contingere, &c.* & ad hoc notat ibi Bartol. & communiter DD. textus in leg. *Non ut ex pluribus. ff. de Regul. jur. text. in leg. 2. Cod. de Vindic. libertat. text. in l. Sequitur. §. Laxa. ff. de Usucap. text. in leg. 2. Cod. in quibus causis cessat longi tempor. præscript. text. in leg. Et in eadem. §. Actiones, in fin. ff. de Excep. rei judic. Et ratio vera & mentalis est, quia dominium, vel jus perfectè & consummatè jam quæsitum, non potest perfectionem vel aliquod incrementum recipere, nec potest*

multiplicari: unde eodem modo non possunt multiplicari causæ vel tituli; quia cum sint ordinariæ ad acquisitionem dominii; hoc effectu cum ars & natura nihil operentur frustra, ut in leg. *Quivis de verbor. obligat. in leg. Hæc stipulatio. §. Divus. ff. Ut legat. nom. cav. in leg. Non cogendum. §. final. de Procur. in leg. Si is à quo. §. 1. ut in possess. legat. & istam rationem ponit Rainer. in dict. §. *Ex pluribus in fin.* num. 5. & ibi Albert. 3. column. in fin. Angel. de Perus. 1. column. Paul. penultim. column. in fin. Imol. 2. column. in medio. Aretin. 4. column. in medio. Alexand. 3. column. num. 12. Jas. 4. column. num. 14. Vincent. 6. column. num. 13. & satis est de mente Bartol. in finalib. verb. eandem etiam rationem ponit subtiliter Bald. in dict. leg. 2. Cod. de Vindic. libert. ubi generaliter dicit, quòd omnis actus de sui natura ultimatè perfectus non potest recipere perfectionem vel reiterationem: idem dicit Bald. in leg. *Præcibus. Cod. de Impub. & aliis.* 3. column. numer. 11. ubi dicit, quòd actus semel perfectus non potest recipere novam formam dispositivam: Confirmatur etiam ex sententia Aristot. 2. *Ethicorum* dicentis, quòd perfectum est, cui nihil addi, vel auferri potest, & ejusdem. 5. *Metaphysic.* dicentis: *perfectum est quòd consequutum est suum finem, & nullam aliam requirit perfectionem*, de ejusdem. 1. *de Celo*, dicentis: *perfectum est quòd complementum & finem habet eorum quæ illi pertinent, & nihil aliud poscit.* Et quòd dominium sit jus plenissimum rei, probat textus melior de jure in leg. *final. Cod. de Jure domin. imper. versic. Sin autem biennium.* ibi: *Plenissime habeat rem creditor, & ad hoc notat & considerat Bald. ibi: 2. column. & illum textum ad hoc reputat singularem & unicum Joan. Igneus in leg. 1. §. *Servus.* 3. column. 4. ff. ad Syllan. similis textus est in leg. *unic. Cod. de Nudo jure Quiritum in fin.* quem ibi notat Bald. & dicit, raro alibi reperiri: Quòd verò sit plenum jus, est textus in leg. *Generaliter. §. Sub conditione. ff. Qui & à quibus. textus in leg. Mater. Cod. ad Tertull. textus in leg. Fœminæ. §. Illud de secundis nuptiis. text. in leg. Si ita stipulatus fuero. §. Titius in fin. ff. de Verborum obligation.* Confirmatur etiam: quia ille qui dominus est, non potest suam rem stipulari dari, sed tradit: textus est in leg. *Si rem tradit. ff. de Verborum obligat. textus in leg. Scire debemus. §. fin. eodem titul. text. in leg. Nemo, rem suam, la 1. & in leg. Nemo rem suam, la 2. eodem titul. textus in leg. Ubi autem non apparet. §. final. eodem titul. textus in §. Sic itaque Instit. de act. cum materia. Et eodem modo non potest quis emere suam rem: text. in leg. *Sue rei. ff. de Contr. empt. nisi****

Anton. Gom. ad Leg. Tauri.

ratione alicujus juris sibi deficientis, ut ususfructus, possessionis, vel alterius juris: text. in leg. *Si emptione. §. Rei suæ, eodem titul. text. notabilis in leg. Cum res. Cod. eodem titul. & utrobique DD. & idem est in legato, vel titulo ultimæ voluntatis; quia legatum rei propriæ mihi factum non valet: text. in leg. *Proprii. Cod. de Legatis*, & ibi communiter DD. cujus ratio est; quia sicut dominium, postquam semel acquisitum est, non potest multiplicari, ita nec tituli qui ordinantur ad ejus acquisitionem, ut supra dictum est.*

Advertendum tamen, quòd ista regula & conclusio debent intelligi, quando plures causæ vel tituli concurrunt post dominium semel quæsitum: secus verò, si concurrunt uno & eodem tempore, & sic ante dominium; ut si debitor tradat rem creditori suo, quam debebat ex pluribus causis: nam transit dominium ex omnibus causis & titulis: ita probat casus & ibi communis opinio in leg. *In numerationibus. ff. de Solut. textus in leg. Cum quis. §. de Pecul. eodem titul. textus in leg. Si creditori. versic. Marcellus. ff. de Legat. 1. & in expressò ita tenet Glossa in dict. §. *Ex pluribus in glossa final. in 4. oppos. & Bartol. ibi 2. column. 4. oppos. Rainer. 1. column. num. 1. Angel. 1. column. in medio Paulus de Castr. notabiliter 2. column. in fin. & Roman. 1. column. & communiter Moderni.* Secundò intellige & limita, quando ista causa nova non haberet originem vetustiore: secus si haberet; quia tunc potius acquirò ex vetustiori: ut si esset mihi res legata sub conditione, qua pendente, hæres vendidit vel donavit mihi eam & tradit, vel hæredem instituat: nam licet ex nova causa & titulo sim factus dominus; tamen, si postea existat conditio primi tituli, & sic legati, statim desino habere dominium ex illa nova causa, & incipio habere ex prima causa & titulo: textus est qui sic debet intelligi in leg. *Fundo legato. ff. Ad leg. Fal. per quam ita tenet ibi Bartol. Paul. Imol. Alexand. & communiter DD. & tenet etiam Bartol. in dict. §. *Ex pluribus.* 2. column. 5. oppos. Paul. de Castr. penultim. column. in princip. & communiter alii DD. Confirmatur, quia quando in una & eadem persona concurrunt duplex obligatio, semper prævalet illa quæ est principalior, & majoris potentia, & extinguitur alia: sed quando utraque esset paræ potentia, utraque remanet: textus est in leg. *Generaliter. ff. de Fidejus. textus in leg. Cum reus, eodem titul. textus in leg. Si reus. ff. de Duobus reis*, ubi vide DD.**

99 Similiter est dubium subtile in nostra materia, an & quando possessio alicujus rei pos-